

Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA)

Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA)

Ammatillista koulutusta koskevan lain 531/2017 mukaan tutkintoon johtamattomana valmentavana koulutuksena voidaan järjestää ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta. Ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA-koulutus) tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen tutkintokoulutukseen hakeutumiseen sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen tutkinto.

Lakiin perustuen Opetushallitus määrää koulutuksen perusteet ammatilliseen koulutukseen valmentavalle koulutukselle. Koulutuksen perusteissa määrätään koulutuksen muodostuminen valinnaisista koulutuksen osista, koulutuksen osien laajuus osaamispisteinä sekä koulutuksen osien osaamistavoitteet ja osaamisen arviointi. Ammatillisesta koulutuksesta annettun valtioneuvoston asetuksen mukaan ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus muodostuu valinnaisista koulutuksen osista (VnA 673/2017, § 5).

Koulutus vahvistaa ensisijaisesti opiskelijoiden edellytyksiä suorittaa työmarkkinoille pääsyn edellyttämää osaamista tuottava ammatillinen perustutkinto tai vaihtoehtoisesti sellainen ammattitutkinto, joka tuottaa ensimmäisessä tai uudessa ammatissa tarvittavaa osaamista.

Koulutus on ensisijaisesti tarkoitettu perusopetuksen päättäneille ja muille ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa oleville, työttömille työhakijoille, vanhentuneen tai puutteellisen ammattitaidon omaaville, erityistä tukea tarvitseville sekä maahanmuuttajataustaisille henkilöille.

Ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa opiskelijalla on mahdollisuus valmentautua työpaikalla järjestettävään koulutukseen yksilöllisten valintojen avulla.

Opiskelija voi missä tahansa vaiheessa valmentavaa koulutusta siirtyä suorittamaan ammatillista tutkintokoulutusta, jos hänellä on riittävät valmiudet. Oppisopimuskoulutukseen siirtyminen edellyttää sopivan oppisopimustyöpaikan löytymistä.

Perusteen nimi	Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA)
Määräyksen diaarinumero	OPH-2658-2017
Koulutuskoodit	Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA) (999901)
Voimaantulo	01.01.2018

SISÄLTÖ

1. Koulutuksen muodostuminen.	1
2. Koulutuksen osat.	2
2.1. Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen, 0-10 osp (400001).	2
2.2. Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 0-30 osp (400002).	4
2.3. Osallisuuden ja käytännön taitojen vahvistaminen, 0-20 osp (400003).	6
2.4. Työpaikalla järjestettävään koulutukseen valmentautuminen, 0-20 osp (400004).	7
3. Ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen kuvaus, arvopohja ja koulutuksen tavoitteet.	9
3.1. Koulutuksen kuvaus.	9
3.2. Koulutuksen arvoperusta.	10
3.3. Koulutuksen tavoitteet.	10

1. Koulutuksen muodostuminen

Koulutuksen laajuus on 60 osaamispistettä ja koulutus muodostuu kokonaan valinnaisista koulutuksen osista. Opiskelija valitsee omien tavoitteidensa mukaisesti 60 osaamispistettä valinnaisista koulutuksen osista.

Valmentavan koulutuksen osat ovat:

- Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen, 0-10 osaamispistettä
- Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 0-30 osaamispistettä
- Työpaikalla järjestettävään koulutukseen valmentautuminen, 0-20 osaamispistettä
- Osallisuuden ja käytännön taitojen vahvistaminen, 0-20 osaamispistettä

Lisäksi opiskelija voi valita ammatillisen tutkinnon osat tai osa-alueet 0-15 osaamispistettä sekä muut valinnaiset koulutuksen osat 0-5 osaamispistettä.

Koulutuksen osien osaamistavoitteet on määritelty laajuudeltaan koulutuksen osan suurimman osaamispistemäärän mukaan. Niistä voidaan laatia pienempiä kokonaisuuksia koulutuksen osan osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien pohjalta.

VALMENTAVAN KOULUTUKSEN OSAT   60 OSP
Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen
Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen
Työpaikalla järjestettävään koulutukseen valmentautuminen
Osallisuuden ja käytännön taitojen vahvistaminen
Ammatillisen tutkinnon osat tai osa-alueet   0-15 osp <i>Opiskelija voi henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti suorittaa ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia, niiden yhteisten tutkinnon osien osa-alueita tai ammattitutkinnon tutkinnon osia, jos opiskelijalla on siihen valmiuksia ja hänellä on edellytyksiä saavuttaa niiden ammattitaitovaatimuksia (ammatilliset tutkinnon osat) tai osaamistavoitteita (yhteiset tutkinnon osat). Suoritetut tutkinnon osat/osa-alueet arvioidaan siten, kuin niitä koskevissa ammatillisten tutkintojen perusteissa määrätään.</i>
Muut valinnaiset koulutuksen osat   0-5 osp <i>Muiden valinnaisten koulutuksen osien avulla opiskelija voi vahvistaa urasuunnittelutaitoja ja saada lisävalmiuksia tuleviin ammatillisiin opintoihin oman suuntautumisensa mukaan. Opiskelija voi henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti suorittaa muita valinnaisia koulutuksen osia omien yksilöllisten tarpeiden, kiinnostuksen ja valmiuksien mukaan koulutuksen järjestäjän paikallisesta tarjonnasta ja/tai muusta (alueellisesta) tarjonnasta. Muut valinnaiset koulutuksen osat voivat koostua yhdestä tai useammasta osasta. Vieraskielisille opiskelijoille voidaan järjestää myös oman äidinkielen opetusta, jonka tavoitteena on huolehtia siitä, että he ymmärtävät toiminnallisen kaksikielisyyden merkityksen ja arvostavat oman äidinkielen osaamista myös ammatillisissa yhteyksissä. Osaamisen arviointi Koulutuksen järjestäjän itse päättämille muille valinnaisille osaamistavoitteille määritellään osaamisen arviointi ja laajuus osaamispisteinä. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytyt -merkinnän lisäksi.</i>

2. Koulutuksen osat

2.1. Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen, 0-10 osp (400001)

Opiskelija on selvillä kiinnostuksen kohteistaan sekä valmiuksistaan ja mahdollisista esteistään suhteessa koulutukseen ja työelämään. Opiskelija hankkii tietoa koulutuksista, käytännön työelämästä ja ammateista. Hän oppii tekemään ammatinvalintaa, koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja sekä hyödyntämään saamaansa palautetta. Hän valmistautuu opiskelemaan ammatillisessa tutkintotavoitteisessa koulutuksessa sekä suorittamaan ammatillisen perus- tai ammattitutkinnon tai sen osan.

Osaamistavoitteet

Opiskelijan itsetuntemus oppimisen tukena

Opiskelija

- selvittää fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiään uran- ja ammatinvalinnan pohjaksi ja tunnistaa kehittämistarpeitaan
- tunnistaa ohjauksen avulla omia kiinnostuksiaan, soveltuvuuttaan ja mahdollisia oppimisvaikeuksia tai esteitään oppijana koulutusta suunniteltaessa
- selvittää omalle elämälle asettamia tavoitteita ja toiveita sekä tunnistaa elämäntilanteensa mahdollisia haasteita
- parantaa mahdollisuuksiaan suorittaa ammatillinen tutkinto ja/tai tutkinnon osa.

Koulutuksen ja ammattien tuntemus

Opiskelija

- tuntee Suomen koulutusjärjestelmän periaatteet ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen muodot, ammatillisten tutkintojen suorittamistavat ja muita koulutuksia
- on selvillä eri ammateissa ja työympäristöistä sekä itseään kiinnostavien ammattien perusedellytyksistä tavoitteena löytää itselleen sopiva koulutusmuoto
- perehtyy eri koulutusalojen pääsyvaatimuksiin, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin.

Opiskeluvalmiudet

Opiskelija

- arvioi omia opiskelutaitojaan ja oman oppimisensa vahvuuksia sekä kehittämiskohtia
- asettaa omia oppimistavoitteitaan
- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa erilaisia viestintä- ja kommunikointikeinoja käyttäen
- osaa toimia ryhmätyötilanteissa ja oppii ryhmän avulla.

Työelämään, ammatteihin ja työpaikalla järjestettävään koulutukseen perehtyminen

Opiskelija

- tutustuu ammatilliseen opiskeluun käytännössä ja hahmottaa työpaikalla järjestettävän koulutuksen osana tutkintoon johtavaa ammatillista koulutusta

- hankkii työpaikalla kokemusta ja tietoa ammateista, työtehtävistä ja työympäristöistä ja muodostaa käsityksen soveltuvuudestaan toimia eri ammateissa
- ymmärtää erilaisten sosiaalisten taitojen merkityksen työelämässä ja työryhmien jäsenenä
- tuntee työnhakumenetelmiä ja työllistymiseen vaikuttavia tekijöitä
- tuntee koulutussopimuksen ja oppisopimuskoulutuksen peruseriaatteet sekä edellytykset niihin osallistumiselle
- tuntee työelämän pelisäännöt ja tehdyt sopimukset sekä noudattaa niitä käytännössä
- tietää tarvitsemansa työturvallisuusohjeet ja noudattaa niitä
- ottaa vastaan ohjausta ja palautetta työpaikkaohjaajalta ja ohjaavalta opettajalta.

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma ja jatkosuunnitelmat

Opiskelija

- ymmärtää, miten koulutus vaikuttaa ammattitaidon saavuttamiseen ja töihin sijoittumiseen
- käyttää henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa opintojensa pohjana ja tekee jatko-opintosuunnitelman.

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija

- arvioi realistisesti ammatin- ja uravalinnan edellytyksiään ja selkiyttää tavoitteitaan suhteessa koulutusten vaatimuksiin
- arvioi omaa käytännön työskentelyään suhteessa tavoitteisiinsa ja työskentelee suunnitelmallisesti omien tavoitteidensa mukaisesti
- osaa hakea tukea opiskeluun ja elämäntilanteeseen mahdollisesti liittyviin haasteisiin ja niiden ratkaisemiseen
- hankkii tietoa koulutuksista ja ammateista käyttäen monipuolisesti eri lähteitä, kanavia ja välineitä
- asettaa realistisesti koulutustavoitteita ja tekee toteuttamiskelpoisen urasuunnitelman sekä vaihtoehtoisia jatkosuunnitelmia
- hakee kiinnostuksensa mukaisesti koulutuksiin ja tietää mistä saa lisätietoa
- kehittää aktiivisesti opiskelutaitojaan ja opiskelee itselleen parhaiten soveltuvalla opiskelutyyllillä
- kommunikoi ammatillisen koulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla
- toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ryhmän jäsenenä
- perehtyy työelämään ja/tai oppisopimukseen koulutusmuotona sovitulla tavalla
- tuntee erilaisia työelämäympäristöjä ja työtehtäviä
- osaa käyttää erilaisia työllistymiseen ja työn tekemiseen liittyviä tukipalveluita ja -toimia
- noudattaa työelämän keskeisiä pelisääntöjä, tehtyjä sopimuksia ja työturvallisuusohjeita
- vastaanottaa saamansa palautteen asiallisesti ja hyödyntää sitä tavoitteiden asettelussa
- laatii opiskelun alkaessa yhdessä opettajien kanssa henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman, jossa asettaa koulutustaan ja kehitystään koskevia tavoitteita
- seuraa henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelma etenemistä ja ottaa vastuun opiskelustaan
- on selvillä siitä, miten hakeutua ammatilliseen koulutukseen, koulutussopimukseen tai oppisopimukseen ja hänellä on jatko-opintosuunnitelma.

2.2. Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 0-30 osp (400002)

Opiskelija saavuttaa opiskelutaidot, jotka tukevat oppimista sekä valmentavassa koulutuksessa että ammatillisessa peruskoulutuksessa. Opiskelija vahvistaa tietopohjaansa ja sitoutuu opiskeluun. Hän parantaa mahdollisuuksiaan tulla valituksi ammatilliseen koulutukseen sekä tarvittaessa korottaa perusopetuksen oppimäärän arvosanoja. Oppimisen vahvistamisen osa-alueet valitaan opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti.

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- kehittää ja arvioi opiskelutaitojaan, monilukutaitoaan ja viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan käyttäen itselleen soveltuvia kommunikointikeinoja
- arvioi ja kehittää suomen tai ruotsin kielen taitoaan ja tunnistaa eri tekstilajeja sekä hallitsee ammattiviestinnän perusteita
- osaa hakea tietoa eri tietolähteitä ja välineitä käyttäen sekä toimia monimediaisessa ympäristössä
- hyödyntää ja syventää tieto- ja viestintäteknologian osaamistaan
- hallitsee vieraan kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin vieraan kielen opintoihin
- ymmärtää toisen kotimaisen kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin toisen kotimaisen kielen opintoihin.

Tämän koulutuksen osa-alue voi sisältää suomi/ruotsi äidinkielenä tai suomi/ruotsi toisena kielenä (S2/R2)-opintoja, vieraan kielen opintoja sekä toisen kotimaisen kielen opintoja ja muita viestintä- ja vuorovaikutusosaamista tukevia opintoja, myös toimintaa digitaalisessa ympäristössä. Vieraskielisten opiskelijoiden/maahanmuuttajien suomen/ruotsin kielen tavoitteena on saavuttaa sellainen kielitaito kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa, että se riittää ammatillisen koulutuksen osallistumiseen.

Osaamisen arviointi

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi. Lisäksi todistukseen merkitään tarvittaessa opiskelijan saavuttama kielitaidon taso eurooppalaisen viitekehyksen mukaan. Jos opiskelija korottaa koulutuksen yhteydessä perusopetuksen oppimäärän arvosanoja (perusopetuslain 628/98, 38 §:n mukaisessa erityisessä tutkinnossa), annetaan niitä hyväksytysti suorittaneille erillinen todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Jos opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osa-alueita, se osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää, tulkitsee ja tuottaa suullisia, kirjallisia ja kuvallisia tekstejä suomen tai ruotsin kielellä arkielämän, ammatillisen koulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla
- viestii aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä tilanteen mukaisella tavalla sekä noudattaa turvallisen netin käytön periaatteita
- hankkii tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä arvioi tietoa ja sen lähteitä kriittisesti
- käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti ja tietoturvasääntöjen mukaisesti
- ymmärtää ja tuottaa viestejä vieraalla kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla

- ymmärtää ja tuottaa viestejä toisella kotimaisella kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla.

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- hallitsee ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelua varten tarvittavat matematiikan perustiedot ja -taidot
- harjoittaa ja syventää päättely- ja päässäälaskutaitojaan
- osaa lukea ja tulkita tilastoaineistoja
- saavuttaa tiedolliset valmiudet fysiikan ja kemian opiskeluun ammatillisessa peruskoulutuksessa
- ymmärtää mihin luonnontieteelliset kysymykset liittyvät jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Osaamisen arviointi

Matematiikan, fysikaalisten ja kemiallisten ilmiöiden ja niiden soveltamisen osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi. Jos opiskelija korottaa koulutuksen yhteydessä perusopetuksen oppimäärän arvosanoja (perusopetuslain 628/98, 38 §:n mukaisessa erityisessä tutkinnossa), annetaan niitä hyväksytysti suorittaneille erillinen todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Jos opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osaalueita, se osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- käyttää tarkoituksenmukaisesti peruslaskutoimituksia, prosenttilaskennan perusteita, tärkeimpiä mittayksiköiden muunnoksia ja geometriaa matemaattisten ongelmien ratkaisemiseksi ja arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää sujuvasti laskustrategioita ja tarvittaessa apuvälineitä matemaattisten tehtävien ratkaisemiseen ja osaa ratkaista matemaattisia ongelmia yhtälöiden avulla
- osaa ohjattuna tulkita oikein tilastoaineistoja ja diagrammeja sekä tehdä niistä päätelmiä
- käyttää keskeisimpiä arkielämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ja kemian käsitteitä, kuvaa ja selittää ohjattuna erilaisia luonnontieteellisiä ilmiöitä ja lainalaisuuksia
- ymmärtää eri asioiden välisiä yhteyksiä ja riippuvuuksia.

Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tietää eduskunnan, hallituksen ja oikeuslaitoksen toimintaperiaatteet
- tuntee suomalaisen elinkeino- ja työelämän toimialoja, tuotantoa ja palveluja
- tutustuu toimintamahdollisuuksiinsa yhteisten asioiden hoitamisessa oppilaitoksessa, aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- tarkastelee kolmannen sektorin ja maailmanlaajuisen toiminnan (globalisaation) vaikutuksia yhteiskunnassa
- ymmärtää omaa ja muiden kulttuurista moninaisuutta ja pohtii omaa identiteettiään.

Osaamisen arviointi

Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi. Jos opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osaalueita, se osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää ja tuntee keskeistä yhteiskunnallista päätöksentekoa ja sen vaikutuksia yhteiskunnan toimintaan
- ymmärtää suomalaisen elinkeino- ja työelämän toimialojen merkityksen työllistymiselle
- arvioi monipuolisesti toimintamahdollisuuksiaan yhteisten asioiden hoitamiseen oppilaitoksessa sekä aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- tuntee itseään kiinnostavan kansalaisjärjestön tai yhteiskunnallisen liikkeen toimintaa
- hankkii aktiivisesti tietoa yhteiskunnan monimuotoisuudesta ja arvostaa omaa identiteettiään suhteessa siihen.

2.3. Osallisuuden ja käytännön taitojen vahvistaminen, 0-20 osp (400003)

Opiskelija saa valmiuksia omassa elämässä selviytymiseen ja osallisuuteen yhteiskunnassa. Hän vahvistaa arkielämässä tarvittavia käytännöllisiä tietoja ja taitoja. Opiskelija kehittää kuluttaja- ja talousosaamistaan ja edistää omaa hyvinvointiaan terveellisten ruokailutottumusten ja elämäntapojen avulla. Hän osaa huolehtia omasta toimintakyvystään ja tietää, kuinka voi viettää vapaa-aikansa omaa hyvinvointiaan edistävällä tavalla. Opiskelija on tietoinen taiteen, kulttuurin, kädentaitojen ja liikunnan harrastamisen sekä sosiaalisista suhteista huolehtimisen merkityksestä terveyttä ja hyvinvointia tukevana voimavarana.

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tunnistaa omat voimavaransa ja vahvistaa toimintakykyään sekä hyvinvointiaan
- perehtyy yhteiskunnan tarjoamiin palvelujärjestelmiin ja palveluihin
- toimii eri tilanteissa yhteistyössä muiden kanssa käytöstapoja ja tapakulttuuria noudattaen
- tunnistaa oman vuorokausirytmensä ja osaa mukauttaa sen opiskelun ja työelämän tarpeisiin
- hankkii tietoja ja taitoja, joiden avulla tekee oman elämänsä taloudellisia päätöksiä
- suunnittelee ja mahdollisesti tekee arkielämäänsä ja itsenäiseen asumiseen liittyviä valintoja, päätöksiä ja hankintoja
- ymmärtää, miten hygienia vaikuttaa terveyteen, turvallisuuteen ja hyvinvointiin
- osaa huoltaa vaatteensa
- tuntee turvalliset, vastuulliset ja kestävät toimintatavat opiskelu- ja asuinympäristössään
- suunnittelee kodin ruokaostokset ja valmistaa kotiruokaa
- tutustuu erilaisiin liikunta- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin
- tutustuu taide- ja kulttuuripalveluiden ja tapahtumien tarjontaan
- saa valmiuksia kädentaitojen käyttämiseen arjen toiminnoissa
- ymmärtää sosiaalisten suhteiden merkityksen hyvinvoinnille.

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- ottaa kykijensä mukaan vastuuta itsestään ja omasta toiminnastaan sekä huolehtii oman elämänsä arjen sujumisesta
- osaa käyttää omatoimisesti yhteiskunnan tarjoamia palveluja omien tarpeidensa mukaisesti
- toimii yksilönä ja ryhmässä vastuullisesti sekä tasa-arvoa ja turvallisuutta edistävästi
- toimii hyvien käytöstapojen mukaisesti ja käyttäytyy asiallisesti
- osaa suunnitella ajankäyttöään ja noudattaa sovittuja aikatauluja
- tekee toteuttamiskelpoisen suunnitelman oman talouden hoitamisesta ja toimii sen mukaisesti
- huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan, pukeutumisestaan ja muusta ulkoisesta olemuksestaan
- huoltaa vaatteensa hoito-ohjeiden mukaan
- huolehtii opiskelu- ja asuinympäristön siisteydestä ja turvallisuudesta
- valmistaa tai valitsee terveellistä ja taloudellista ruokaa kestävästä toimintatapaa noudattaen
- laatii itselleen terveellisiä elämäntapoja ja vapaa-aikaa koskevan suunnitelman oman hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen huomioon voimavaransa ja tarpeensa
- käyttää ja soveltaa kädentaitojaan monipuolisesti arjen toiminnoissa
- hakeutuu sosiaaliseen kanssakäymiseen muiden kanssa itselleen sopivalla tavalla ja ylläpitää sosiaalisia suhteita ja verkostoja.

2.4. Työpaikalla järjestettävään koulutukseen valmentautuminen, 0-20 osp (400004)

Opiskelija syventää tietoa käytännön työelämästä ja itselleen sopivista ammateista. Opiskelija selkiyttää ja vahvistaa henkilökohtaisia valmiuksiaan työpaikalla järjestettävää koulutusta varten sekä toimimiseen eri ammateissa ja työelämässä. Hän hankkii kokemuksia koulutuksesta, joka järjestetään työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä ja perehtyy opiskeluun koulutussopimuksena tai oppisopimuskoulutuksena mahdollisina koulutusvaihtoehtoina.

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- syventää tuntemustaan valitsemistaan ammattialoista ja selkiyttää omia koulutustavoitteitaan sekä hankkii tietoa itseään kiinnostavista tutkinnoista
- selkiyttää ja parantaa ammatillisia valmiuksiaan ja edellytyksiään toimia tulevassa ammatissaan
- arvioi soveltuvuuttaan eri ammattialoille käytännön toiminnan kautta
- vahvistaa sosiaalisia taitojaan, joita tarvitaan työelämässä ja työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävässä koulutuksessa
- hankkii tietoa työelämän eettisistä ja esteettisistä kysymyksistä
- tietää työläinsäädäntöön ja työelämän sopimuskäytäntöihin liittyviä perusasioita sekä omat oikeutensa ja velvollisuutensa työntekijänä
- tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja sekä noudattaa työturvallisuusohjeita
- osaa ottaa vastaan ohjausta ja palautetta työpaikkaohjaajalta, työyhteisön muilta jäseniltä ja ohjaavalta opettajalta

- suunnittelee omaa työskentelyään ja toimii asetettujen tavoitteiden mukaan
- syventää oppisopimuskoulutuksen tuntemusta ja sen työsuhdeperusteisuutta sekä on selvillä koulutusmuodon soveltuvuudesta itselleen.

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää koulutuksen ja tehtyjen koulutusratkaisujen merkityksen oman elämän kannalta ja suhteessa eri ammattialojen vaatimuksiin
- löytää itseään kiinnostavan alan ja ammattinsa eri koulutus- ja työelämävaihtoehdoista
- toimii työpaikalla koulutukselleen ja ammatinvalinnalleen asettamien tavoitteidensa mukaisesti
- työskentelee vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti työelämässä sekä haluaa kehittää itseään ja osaamistaan työpaikalla
- toimii työpaikalla sovittujen ammattieettisten periaatteiden mukaisesti ja ylläpitää tai edistää ympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä
- toimii sovitusti työelämän keskeisten pelisääntöjen mukaan noudattaen työntekijän oikeuksia ja velvollisuuksia
- suojautuu oikein työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja vastaan ja torjuu vaaraa aiheuttavia tilanteita ennalta
- ottaa aktiivisesti vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
- tekee tarvittaessa päätöksen koulutussopimuksen tai oppisopimuskoulutuksen soveltuvuudesta suhteessa omiin tavoitteisiin
- suorittaa työpaikalla järjestettävään koulutukseen valmentautumisen sovitusti.

3. Ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen kuvaus, arvopohja ja koulutuksen tavoitteet

3.1. Koulutuksen kuvaus

Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus mahdollistaa yksilölliset opintopolut ja joustavoittaa siirtymistä tutkintotavoitteiseen ammatilliseen koulutukseen. Koulutuksen tarkoitus on edistää nivelvaiheen sujuvuutta, lisätä ammatillisen peruskoulutuksen läpäisyä ja näin ollen vastata koulutustakuun tavoitteisiin.

Koulutus on opiskelijalähtöistä ja perustuu alkukartoituksen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisiin tarpeisiin ja kiinnostuksen kohteisiin. Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma mahdollistaa koulutuksen suuntaamisen yksilöllisesti ja osaamistavoitteiden henkilökohtaisen valinnaisuuden. Koulutus on opiskelijalle kasvun, suunnittelun ja vaihtoehtojen punnitseminen aikaa.

Koulutuksen osat ovat kaikki valinnaisia ja niissä on lisäksi liikkumavaraa koulutuksen osien osaamispisteissä. Näin opiskelija voi suunnitella opintonsa joustavasti henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmansa mukaisesti. Koulutus vahvistaa opiskeluvaihtoehtoja ja tarjoaa ohjausta sekä tukea koulutuksen ja ammatin valinnassa.

Koulutuksen ensisijaisena kohderyhmänä ovat perusopetuksen päättäneet ja muut ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevat, työttömät työhakijat, vanhentuneen tai puutteellisen ammattitaidon omaavat, erityistä tukea tarvitsevat sekä maahanmuuttajataustaiset koulutuksen ulkopuolella olevat henkilöt, jotka eivät ole löytäneet itselleen sopivaa koulutuspaikkaa.

Koulutus on suunnattu sekä nuorille että aikuisille, henkilöille, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen koulutukseen siirtymiseksi. Koulutukseen tulevien maahanmuuttajien tai maahanmuuttajataustaisilla ja vieraskielisillä henkilöillä tulisi kielitaidon tulisi olla suomen tai ruotsin kielessä riittävällä tasolla, että he pystyvät hyötymään valmentavan koulutuksen opiskelusta.

Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus suuntautuu ammatilliseen koulutukseen ja eroaa tässä suhteessa muista nivelvaiheen koulutuksista. Koulutuksella on tiivis yhteys työelämään, ja koulutuksen aikana on mahdollisuus suorittaa myös tutkintokoulutukseen kuuluvia opintoja tai ammatillisen tutkinnon, erityisesti ammatillisen perustutkinnon tai ammattitutkinnon osia. Lisäksi koulutusta järjestettäessä toimitaan yhteistyössä muiden nivelvaiheen sidosryhmien, kuten nuorisotyötä tekevien julkisten tahojen, yhteisöjen ja säätiöiden, sosiaali- ja terveysviranomaisten sekä perusopetuksen järjestäjien kanssa. Tavoitteena on yksilöllisten valintojen kautta mahdollistaa myös perusopetuksen arvosanojen korottaminen tai työpajatoimintaan osallistuminen osana valmentavaa koulutusta.

Työpaikalla järjestettävään koulutukseen valmentautuminen sisältyy ammatilliseen koulutukseen valmentavaan koulutukseen. Oppisopimuskoulutukseen tai koulutussopimukseen perustuvaan koulutukseen valmentautuvat opiskelijat voivat suorittaa henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti koulutuksen osien vaihtoehtoista itselleen sopivat. Työpaikalla järjestettävään koulutukseen valmentautuvalla opiskelijalla on mahdollisuus missä vaiheessa tahansa valmentavaa koulutusta siirtää oppisopimuskoulutukseen tai koulutussopimukseen perustuvaan koulutukseen, kun hän löytää sopivan työpaikan.

3.2. Koulutuksen arvoperusta

Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus edistää koulutuksellista tasa-arvoa. Jokaisella opiskelijalla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ammatilliseen koulutukseen sekä sijoittua koulutuksen jälkeen työhön ja yhteiskuntaan täysivaltaisena kansalaisena. Koulutus edistää myös erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttajataustaisten nuorten tasavertaisuutta koulutuksessa, työelämässä ja hyvän elämän saavuttamisessa yhteiskunnan jäsenenä.

Koulutuksen toteuttamisen keskeinen arvo on opiskelijalähtöisyys, jonka työvälteenä toimii henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma. Koulutuksen tavoitteena on tukea myös yhteisöllisyyttä ja yhdessä toimimista, jolloin opiskelija voi saada muilta tukea ja näin ollen kokea oppimisympäristön turvallisuutta. Koulutuksen keskeisiä arvoja ovat myös ihmisoikeuksien ja yksilöiden kunnioittaminen sekä toisten huomioon ottaminen.

3.3. Koulutuksen tavoitteet

Ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen koulutukseen hakeutumiseksi sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen tutkinto. Koulutuksen tavoite on myös edistää tasa-arvoa ja esteettömyyttä koulutuksessa. Koulutuksen avulla voidaan vahvistaa opiskelijoiden valmiuksia hakeutua jatkokoulutukseen ja suorittaa ammatillinen tutkinto. Opiskelijoiden tulee saada riittävästi ohjausta ja tukea opinnoissa sekä tietoa erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista ja työllistymismahdollisuuksista. Koulutuksen tavoitteena on parantaa opiskelijan oppimaan oppimisen taitoja ja vahvistaa opiskelunvalmiuksia tulevaisuutta varten.

Erityistä tukea tarvitseville voidaan tarvittaessa liittää koulutukseen yhteistyössä kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa järjestettävää toimintaa, joka edistää opiskelijan kokonaiskuntoutusta. Pääpaino on pedagogisella, oppimista tukevalla kuntoutuksella. Sillä tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka vahvistavat opiskelijoiden hyvinvointia, yksilöllisiä oppimisvalmiuksia ja osallistumismahdollisuuksia. Pedagogisen kuntoutuksen lähtökohtana ovat opiskelijan yksilölliset oppimisedellytykset, tarpeet ja odotukset, toimintakyky ja voimavarat.